

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ ТА КРЕДИТ

Синчак В.П.,

*завідувач кафедри менеджменту, фінансів
та кредиту Хмельницького інституту
регіонального управління та права,
кандидат економічних наук, доцент*

ПОДАТКОВІ ВІДНОСИНИ СІЛЬГОСПВИРОБНИКІВ З МІСЦЕВИМИ БЮДЖЕТАМИ В АСПЕКТІ ФІКСОВАНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПОДАТКУ

З проведенням реформування в аграрному секторі економіки суттєво змінюються податкові відносини приватних агроформувань, створених на основі колишніх колективних сільськогосподарських підприємств, з місцевими бюджетами. Особливо це стосується дохідної частини місцевих бюджетів, до яких сільськогосподарські підприємства значно зменшили нарахування фіксованого сільськогосподарського податку. Це є однією з проблем, через яку органи місцевого самоврядування не мають можливості належним чином виконувати свої функції.

Віддаючи належне вітчизняним науковцям, зокрема О. Кириленко, В. Кравченко, О. Піхоцькій, В. Рибаку, Ю. Сисою та деяким іншим авторам, можна зробити висновок, що у їх публікаціях проблему місцевих бюджетів пропонується вирішити за рахунок запровадження нових видів податків. Так, на думку Ю. В. Сисої, місцеві органи влади не мають у своєму розпорядженні значних, у фіiscalному плані, податків, які могли б вважатись фінансовою гарантією реалізації їх повноважень. [5, с. 360]. На думку інших авторів, до переліку місцевих податків і зборів треба додати такі, що з огляду на світовий досвід найпридатніші для місцевого оподаткування [2, с. 28–33; 3, с. 672–676].

З огляду на зазначене треба зауважити, що з такою точкою зору можна погодитись. Однак потрібно визнати й те, що постійне збільшення кількості податків не може однозначно сприйматись платниками. Від цього нас застерігає й світовий досвід. Варто пригадати, коли при запровадженні нових податків та зборів в США та Англії відбулися “масові виступи”, “погроми” та “безпорядки” [4, с. 136]. Тому в даний час важливим, на нашу думку, є удосконалення чинних податків і зборів, які зараховуються не лише до місцевих бюджетів, а й до Державного бюджету. Це повною мірою відноситься й до удосконалення податкових відносин при нарахуванні сільськогосподарськими товаровиробниками фіксованого сільськогосподарського податку в частині, що зараховується до місцевих бюджетів. Адже проблема ця виникла зовсім недавно й надалі продовжує існувати і на сьогодні залишається невирішеною.

Зважаючи на актуальність зазначеної проблеми, що суттєво впливає на величину податкових надходжень до місцевих бюджетів, метою наукової статті є дослідження порядку нарахування сільськогосподарськими товаровиробниками фіксованого сільськогосподарського податку, виявлення існуючих недоліків та обґрунтування пропозицій щодо його удосконалення.

Аналізуючи період з початку запровадження фіксованого сільськогосподарського податку до сьогоднішнього дня, треба зазначити, що до місцевих бюджетів цей податок почав зараховуватись лише з 1 січня 2001 року. Як відомо, сам податок в Україні запроваджено з

1 січня 1999 року, за винятком трьох областей України (Глобинський район Полтавської області, Старобешівський район Донецької області та Ужгородський район Закарпатської області), в яких його запроваджено ще з 1998 року в порядку експерименту. Тобто протягом двох років сільськогосподарські товаровиробники звільнялися від сплати цього податку до місцевих бюджетів. Звісно, що саме в цей період місцеві бюджети не доодержували відповідних коштів. На противагу цьому зазначимо, що на початку запровадження фіксованого сільськогосподарського податку законодавцем було зроблено спробу звільнити сільськогосподарських товаровиробників і від сплати коштів до Пенсійного фонду та фонду соціального страхування. Однак спроба ця виявилась невдалою. По суті, сільгospвиробники скористались цією пільгою всього один місяць. Після його закінчення Верховною Радою України приймається відповідний закон "Про внесення змін до Закону України "Про фіксований сільськогосподарський податок" № 414-XIV від 3 лютого 1999 року, яким сільгospвиробників зобов'язано сплачувати кошти до зазначених державних цільових фондів.

Серед особливостей, які існували й мають місце в даний час при зарахуванні фіксованого сільськогосподарського податку, необхідно виділити сам порядок розподілу коштів органами Державного казначейства. За законодавством відділення Державного казначейства України у районах наступного дня після надходження коштів перераховують суми фіксованого сільськогосподарського податку у таких розмірах: до місцевого бюджету – 30 %, на обов'язкове державне пенсійне страхування – 68 %, на обов'язкове соціальне страхування – 2 % [1, с. 91].

Безперечно, що з точки зору місцевих бюджетів й платника фіксованого сільськогосподарського податку важливими є вимоги законодавства, які впливають на їх відносини. За умов чинного законодавства, господарства, які у поточному році не досягли обсягів з реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки більш ніж 50 відсотків від загальної суми валового доходу, повинні перейти на загальноприйняті систему оподаткування.

Ця норма дуже важлива ще й тому, що вона надає право сільськогосподарським підприємствам перейти на сплату фіксованого сільськогосподарського податку у звітному році, незалежно від обсягів реалізації сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки у поточних звітних періодах. За таких вимог законодавства важливо, щоб цей критерій був витриманий лише за минулий рік. Тобто сума валового доходу, одержана від реалізації сільськогосподарської продукції і продуктів її переробки, за попередній рік має перевищувати 50 відсотків від загального валового доходу.

Таким чином, господарства, які у поточному році одержують за звітні періоди (місяць, квартал, півріччя і т.д.) суму валового доходу, що менша 50 відсотків, мають право цілий рік сплачувати фіксований сільськогосподарський податок. І це при тому, що обсяги з реалізації сільськогосподарської продукції можуть складати, наприклад, всього 1 відсоток у виручці. Але, як уже зазначено вище, у наступному звітному році таке господарство має сплачувати діючі податки, які включає в себе фіксований сільськогосподарський податок.

Однак зазначений порядок сплати, на нашу думку, є не зовсім прийнятним для бюджетів органів місцевого самоврядування. Адже у даному випадку платник фіксованого сільськогосподарського податку, який допустив у поточному році зниження з реалізації сільськогосподарської продукції чи збільшив обсяги продажу несільськогосподарської продукції ще й зменшує платежі до бюджету, не несучи ніякої відповідальності.

Тут же зауважимо, що під відповідальністю не слід розуміти в обов'язковому порядку застосування штрафних санкцій до такого платника. Якраз навпаки, тут мається на увазі добровільна сплата податків, що є обов'язком кожного платника. Але через незалежні від

останнього причини, а точніше у зв'язку із недосконалім податковим законодавством, податок до бюджету, по суті, сплачується частково.

Звичайно, що стосується фіксованого сільськогосподарського податку, то тут заперечень не виникає. Та й сам платник, який зменшив обсяги реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки у поточному році, не затримуватиме сплату фіксованого сільськогосподарського податку. Його, звісна річ, це влаштовуватиме. Він цілий рік може продовжувати сплачувати фіксований сільськогосподарський податок відповідно до встановлених строків. Причому в окремих випадках, щоб не звертати на себе зайвий раз увагу контролюючого органу, він може це робити з випередженням строків сплати. І це при тому, що у поточному році його діяльність, можливо, взагалі не пов'язана із виробництвом, переробкою та збутом сільськогосподарської продукції.

Проте слід враховувати, що по закінченні року у такого платника виникне прибуток, який оподатковується у складі фіксованого сільськогосподарського податку. Причому величина цього прибутку може бути набагато більшою в порівнянні із об'єктами оподаткування, з яких обчислюється фіксований сільськогосподарський податок. Та й сума податку на прибуток може також виявиться більшою, ніж при нарахуванні фіксованого сільськогосподарського податку.

Звісна річ, що фахівці, які підраховують втрати і вишукують додаткові резерви збільшення надходжень платежів до місцевих бюджетів, повинні звернути на це свою увагу. Адже це один із суттєвих недоліків податкового законодавства, що має негативні наслідки для місцевих бюджетів.

Безперечно, що для такого висновку є всі підстави. І це необхідно визнати. Тому надавати платнику право переходу на загальну систему оподаткування аж у наступному році не може бути виправданим. Це не тільки сприяє зменшенню надходжень до місцевих бюджетів, а й має негативний вплив на платників, що здійснюють свою діяльність у галузі сільського господарства. Вони також можуть використати набутий досвід та зменшити реалізацію сільськогосподарської продукції. В кінцевому підсумку це призведе до підвищеного попиту на сільськогосподарську продукцію та чергових втрат бюджетів через несвоєчасне надходження податків.

На нашу думку, виправити цей недолік можливо із внесенням відповідних змін до діючого законодавства. Насамперед це стосується того, що платники фіксованого сільськогосподарського податку, які не дотрималися у поточному році вимог про наявність 50 відсотків валового доходу, одержаного від реалізації сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки, повинні за підсумками року провести відповідний перерахунок. Головним завданням цього перерахунку є те, що сільгospвиробник повинен обчислити податки, збори (обов'язкові платежі) із об'єктів оподаткування, які за діючого порядку нарахування фіксованого сільськогосподарського податку не оподатковувалися. Тобто обчислення необхідно проводити по тих податках, зборах (обов'язкових платежах), які включає в себе фіксований сільськогосподарський податок.

Вирахувана за наслідками такого перерахунку сума податків повинна у встановлений строк перерахуватись до відповідних бюджетів. Найсприятливішим строком для доплати податків, зборів (обов'язкових платежів), які включає в себе фіксований сільськогосподарський податок, доцільно встановити базовий податковий (звітний) період, що дорівнює календарному року.

Звісно, що на зазначений період господарства уже матимуть кінцеві результати від реалізації сільськогосподарської продукції. У результаті цього, вже на зазначений період, сільськогосподарський товаровиробник зможе встановити відповідність чи невідповідність статусу платника фіксованого сільськогосподарського податку за результатами звітного року.

Всі ці порівняння в обов'язковому порядку мають бути відображені в Розрахунку визначення питомої ваги доходу (виручки) від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки в загальному обсязі валового доходу підприємства, що затверджений наказом Міністерства аграрної політики України №419 від 29 грудня 2002 року. Зазначимо, що такий розрахунок передбачено подавати до податкових інспекцій разом із податковою звітністю, встановленою для фіксованого сільськогосподарського податку. Однак між пропонованим порядком подання зазначеного розрахунку та діючим існують певні відмінності. Вони полягають у особливостях використання інформації, поданої платником фіксованого сільськогосподарського податку. Так, при діючому порядку подання розрахунку інформація використовується для визначення статусу платника фіксованого сільськогосподарського податку на майбутній рік. При пропонованому порядку інформацію передбачається використовувати у двох напрямках. По-перше, подана інформація продовжує використовуватись для відповідності статусу платника на майбутній рік. Тобто тут не змінюється існуючий порядок визначення платника фіксованого сільськогосподарського податку.

По-друге, у разі не підтвердження обсягів валового доходу, одержаного від реалізації сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки в частині більш як 50 %, дані поданого розрахунку можуть бути підставою для обчислення податків та зборів, передбачених при загальноприйнятій системі оподаткування. За таких умов поданий сільгospвиробниками розрахунок дозволить працівникам податкових інспекцій та бухгалтерській службі сільськогосподарських підприємств встановити справедливий спосіб оподаткування як на майбутній рік, так і за попередній період.

При запровадженні порядку, за якого платник фіксованого сільськогосподарського податку по закінченні року зобов'язаний буде переглянути податкові відносини із місцевим бюджетом, виходячи із фактичного обсягу реалізації сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки за звітний період, виключить можливість для суб'єктів несільськогосподарського напрямку безпідставно зменшити нарахування податків, зборів (обов'язкових платежів). Одночасно з цим для сільськогосподарських товаровиробників не порушуються основні принципи, закладені у механізмі нарахування фіксованого сільськогосподарського податку.

Є й інші переваги у запропонованому механізмі оподаткування.

По-перше, із впровадженням цих змін є підстави сподіватись на нарощування обсягів виробництва, переробки та збути сільськогосподарської продукції. Цього можна очікувати за рахунок того, що платники фіксованого сільськогосподарського податку, знаючи про вимоги, недотримання яких призведе в кінці року до перерахунку податків, зборів (обов'язкових платежів), намагатимуться не порушувати їх. З цією метою вони намагатимуться перейти п'ятдесятвісімсотковий рубіж щодо реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки.

Таким чином, є підстави стверджувати, що платники фіксованого сільськогосподарського податку намагатимуться збільшити обсяги реалізації сільськогосподарської продукції. Важливість останнього є найвагомішою перевагою, яка повністю узгоджується як із інтересами нашої держави, так і її громадян.

По-друге, навіть за умови, коли платники фіксованого сільськогосподарського податку не досягнуть зазначених вище обсягів від реалізації сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки, держава зуміє одержати належні її податки, що не перераховані до відповідного бюджету у звітному році через сплату фіксованого сільськогосподарського податку. Переваги тут очевидні. Їх суть полягає у тому, що не доодержавши певної кількості сільськогосподарської продукції на ринку, держава отримає через відповідні бюджети податки та збори, сплачені за

річним перерахунком. Причому суму цих податків можна скоригувати на індекс інфляції, що склалась за звітним роком.

По-третє, і це особливо важливо, не можна допускати того, щоб за рахунок чинного законодавчого акта, прийнятого з метою зменшення податкового тягаря для сільськогосподарського товаровиробника, податкову привілею отримував інший платник податку, що не має ніякого відношення до сільського господарства. Саме так сталося при запровадженні фіксованого сільськогосподарського податку. Особливо це добре проявилося у період, коли діяли податкові канікули для платників фіксованого сільськогосподарського податку. Адже через вищенаведені причини місцеві бюджети могли протягом року не одержувати фіксованого сільськогосподарського податку. Причому після закінчення бюджетного року пропонуваний перерахунок податків не проводився. А це означає, що місцева влада в особі сільської чи селищної ради виділила передбачуваному платнику фіксованого сільськогосподарського податку землі сільськогосподарського призначення і не отримала до місцевого бюджету жодної гривні. Звичайно, сільська чи селищна рада дотримувались вимог законодавства. Але стає цілком очевидно, що в кінцевому результаті місцева рада якраз і залишається у програші через таку діяльність так званого платника фіксованого сільськогосподарського податку. Адже сільська чи селищна ради не змогли через законні підстави, що існували протягом року у зазначеного платника, одержати до бюджету частину фіксованого сільськогосподарського податку. По закінченні року, коли стало очевидно, що такий суб'єкт не відповідає вимогам платника фіксованого сільськогосподарського податку, ситуація із сплатою податків могла тільки погіршитись. За таких умов, і знову ж таки через законні підстави, органи місцевого самоврядування, на території яких знаходилась земельна ділянка, що надана у користування зазначеному суб'єкту, також не змогли отримати кошти у вигляді плати за землю.

Отже, на той час складалась парадоксальна ситуація. В одному випадку місцевий бюджет не одержував фіксованого сільськогосподарського податку через обставини, які ще не настали (діяли податкові канікули), а в іншому – втрачав земельний податок, оскільки період його нарахування уже пройшов.

Постає питання, за рахунок яких джерел місцева влада має компенсувати втрати сільського чи селищного бюджетів? Відповідь дуже проста: із бюджетів вищого рівня через механізм дотацій. Останнє тим вагоміше переконує в існуванні окремого порядку, який дозволяє би ліквідувати такі негативні наслідки для місцевих бюджетів.

Проте в механізмі оподаткування фіксованого сільськогосподарського податку продовжував діяти порядок, який могли використовувати окремі платники з метою ухилення від оподаткування. Причому встановити цей факт можливо було б лише по закінченні року. Разом з цим при всій очевидності зазначених недоліків, що супроводжували механізм оподаткування протягом існування податкових канікул (1999 – 2000 рр.), з боку фахівців не було зроблено належних спроб щодо його анулювання. Внаслідок цього місцеві бюджети в 1999 - 2000 рр. могли мати втрати бюджетних надходжень через зазначені вище причини.

Продовжуючи дослідження в цьому напрямку, слід зазначити, що сума фіксованого сільськогосподарського податку по господарствах Кам'янець-Подільського району Хмельницької області за 1999 рік в середньому у 2,5 рази менша, ніж сплачено податків та зборів за 1997 рік. І це за умови, що нарахована на 1999 рік сума фіксованого сільськогосподарського податку уже збільшена на підвищувальні коефіцієнти. А це зайвий раз підтверджує необхідність запровадження річного перерахунку, який дозволив би частково компенсувати втрати місцевих бюджетів.

Не менш важливим з позиції місцевих бюджетів залишається порядок застосування підвищувальних коефіцієнтів після проведення реформування колективних сільськогосподарських підприємств, що відбулося відповідно до Указу Президента України “Про

невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки” від 3 грудня 1999 року. Тут треба зазначити, що ситуація з їх застосуванням суттєво змінилась, але не на користь місцевих бюджетів.

Як відомо, з набранням чинності зазначеного указу в сільському господарстві на основі колишніх колективних сільськогосподарських підприємств утворено приватні агроформування. Очевидно, що з їх утворенням відсутні підстави для застосування підвищувальних коефіцієнтів до нарахованої ними суми фіксованого сільськогосподарського податку. Нагадаємо, що відповідно до Закону України “Про фіксований сільськогосподарський податок” підвищувальні коефіцієнти застосовуються у випадку, якщо у сільськогосподарських товарищиробників нарахована у 1997 році сума податків і зборів (обов’язкових платежів) перевищує фіксований сільськогосподарський податок більш як у три рази. Причому у разі перевищення податків і зборів (обов’язкових платежів), нарахованих у 1997 році над фіксованим сільськогосподарським податком більш як у три – чотири рази, застосовується коефіцієнт 1,5. І у разі такого перевищення більш як у чотири рази законом передбачено найвищий підвищувальний коефіцієнт 2, на який відповідно збільшується сума фіксованого сільськогосподарського податку у звітному податковому періоді.

Однак після проведення реформування колективних сільськогосподарських підприємств стало очевидним, що ця норма закону не може розповсюджуватись на приватні агроформування, які утворились на основі колективних сільськогосподарських підприємств. Адже по суті це були новоутворені господарства. Відповідно й порівнювати фіксований сільськогосподарський податок з платежами, нарахованими в 1997 р., було недоцільно, оскільки ці агроформування в цей період не існували. Та й зміни, внесені до Закону України “Про фіксований сільськогосподарський податок”, сприяли тому, що приватні господарства, на відміну від радгоспів, перестали застосовувати підвищувальні коефіцієнти.

Таким чином, місцеві бюджети та й державні цільові фонди стали одержувати фіксованого сільськогосподарського податку вдвічі менше, ніж могли одержувати від колективних сільськогосподарських підприємств. За нашими підрахунками, в 1999 р. із 50 господарств Кам’янець-Подільського району Хмельницької області лише 10 платників не застосовували підвищувальні коефіцієнти (див. табл. 1.). В цілому за рахунок податкових канікул та з урахуванням застосування підвищувальних коефіцієнтів місцеві бюджети Кам’янець-Подільського району Хмельницької області не доодержали в цьому ж році 685,3 тис. грн. фіксованого сільськогосподарського податку (2284,3*0,3). Для порівняння: у 2003 році підвищувальні коефіцієнти стали застосовуватись лише по 3 господарствах цього ж району.

Однак, як свідчать результати аналізу, із зменшенням нарахувань фіксованого сільськогосподарського податку за рахунок незастосування підвищувальних коефіцієнтів приватними агроформуваннями значно покращилася сплата цього податку в цілому та до місцевих бюджетів зокрема. Так, за 2002 рік сплата податку до місцевих бюджетів по Хмельницькій області склала 77,8 відсотків (див. табл. 2). Ще більшим виявився темп сплати податку до місцевих бюджетів в 2002 р., у порівнянні з 2001 р., який по області становив 126,1%. Треба зазначити, що таке зростання темпів сплати фіксованого сільськогосподарського податку характерне майже для всіх районів Хмельницької області, за винятком Білогірського району, по якому сплата склала лише 88,7%, Волочиського – відповідно 96,7%, Летичівського – 93,3% та по платниках м. Нетішина – 90,9 відсотка. Очевидно, що за рахунок зростання темпів сплати фіксованого сільськогосподарського податку окремі господарства змогли наблизитись майже до стовідсоткової сплати у порівнянні з нарахованою сумою. Це стосується господарств Шепетівського району, по якому сплата податку від нарахованої суми становила 98,4%, Кам’янець-Подільського та Полонського районів, у яких цей показник сягнув відповідно 96,1 і 95,8 відсотків.

Таблиця 1

Результати нарахування фіксованого сільськогосподарського податку на 1999 р. у порівнянні з податками 1997 р.

Групи господарств за ознакою перевищення податків 1997 р. над ФСП 1999 р. (кількість раз)	Кількість господарств у групі	Нараховано податків за 1997 р., тис. грн.	Нараховано фіксованого сільськогосподарського податку в 1999 р. до застосування підвищувальних коефіцієнтів		Нараховано фіксованого сільськогосподарського податку в 1999 р. після застосування підвищувальних коефіцієнтів	
			тис. грн.	відношення 1997 р. до 1999 р. (кількість раз)	тис. грн.	у % до податків, нарахованих у 1997 р.
До 3,0	10	619,2	265,7	2,3	265,7	42,9
3,0–4,0	12	1788,3	504,2	3,5	797,0	44,6
4,0–5,0	11	1542,7	336,2	4,6	672,5	43,6
5,0–6,0	9	974,9	182,1	5,3	364,3	37,4
6,0–7,0	3	323,2	49,4	6,5	98,8	30,6
7,0–8,0	0	–	–	–	–	–
8,0–9,0	3	343,8	39,2	8,8	78,4	22,8
9,0–10,0	0	–	–	–	–	–
10,0 і більше	2	142,0	3,8	37,4	7,6	5,3
Всього	50	5734,1	1380,6	4,1	2284,3	39,8

Таблиця 2

Надходження фіксованого сільськогосподарського податку до місцевих бюджетів від сільгospвиробників Хмельницької області в 2001 – 2002 рр.

Назва району	Сплачено податку за 2001 р. всього	в. т. ч. сплачено до місцевих бюджетів	Нараховано всього податку на 2002 р.	в. т. ч. нараховано до місцевих бюджетів	Сплачено всього податку за 2002 р.	в. т. ч. сплачено до місцевих бюджетів	Відсоток сплати податку до місцевих бюджетів, %	Темп сплати податку до місцевих бюджетів, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Білогірський	240,0	72,0	248,0	74,4	213,0	63,9	85,9	88,7
Віньковецький	216,0	64,8	447,0	134,1	319,0	95,7	71,4	147,7
Волочиський	801,0	240,3	1107,0	332,1	775,0	232,5	70,0	96,7
Городоцький	642,0	192,6	932,0	279,6	672,0	201,6	72,1	104,7
Деражнянський	222,0	66,6	428,0	128,4	355,0	106,5	82,9	159,9
Дунаєвецький	797,0	239,1	1276,0	382,8	836,0	250,8	65,5	104,9
Ізяславський	375,0	112,5	740,0	222,0	586,0	175,8	79,2	156,3
Кам'янець-Подільський	675,0	202,5	1388,0	416,4	1334,0	400,2	96,1	197,6
Красилівський	870,0	261,0	1161,0	348,3	961,0	288,3	82,8	110,4
Летичівський	453,0	135,7	606,0	181,8	422,0	126,6	69,6	93,3
м. Нетішин	11,0	3,3	10,0	3,0	10,0	3,0	100,0	90,9

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Новоушицький	390,0	117,0	618,0	185,4	445,0	133,5	72,0	114,1
Полонський	423,0	126,8	728,0	218,4	698,0	209,4	95,8	165,1
Славутський	343,0	102,8	503,0	150,9	444,0	133,2	88,3	129,6
Старосинявський	427,0	128,1	1100,0	330,0	801,0	240,3	72,8	187,6
Старокостянти- нівський	868,0	260,4	1386,0	415,8	1007,0	302,1	72,6	116,0
Теофіпольський	733,0	219,8	1212,0	363,6	967,0	290,1	79,8	132,0
Хмельницький	629,0	188,7	976,0	292,8	689,0	206,7	70,6	109,5
Чемеровецький	731,0	219,8	1081,0	324,3	940,0	282,0	86,9	128,3
Шепетівський	369,0	110,7	433,0	129,9	426,0	127,8	98,4	115,4
Ярмолинецький	512,0	153,6	1012,0	303,6	631,0	189,3	62,3	123,2
Всього	10727,0	3218,1	17392,0	5217,6	13531,0	4059,3	77,8	126,1

Таким чином, із зміною порядку нарахування фіксованого сільськогосподарського податку покращився стан розрахунків з місцевими бюджетами. Причому навіть із зменшенням нарахованих сум фіксованого сільськогосподарського податку доходи місцевих бюджетів значно зростають.

Отже, при звільненні в 1999-2000 рр. сільськогосподарських товаровиробників від сплати фіксованого сільськогосподарського податку до кінця не були враховані потреби місцевих бюджетів. Причому в окремих періодах цією пільгою могли скористатися й інші платники, які не належали до сільськогосподарських товаровиробників, а це ще більше вплинуло б на зменшення доходів місцевих бюджетів.

Проведення реформування колективних сільськогосподарських підприємств та створення на їх основі приватних агроформувань суттєво вплинуло на зменшення нарахувань фіксованого сільськогосподарського податку до місцевих бюджетів. Однак це стало стимулюючим фактором щодо покращання сплати податку. Тому в перспективі доцільно досягти найвищого рівня сплати фіксованого сільськогосподарського податку і лише після цього доцільно повернутись до застосування підвищувальних коефіцієнтів чи передбачити збільшення ставок оподаткування.

Література

1. *Місцеві податки, збори і неподаткові платежі* / Ю.В. Латинин, В.А. Онищенко, О.О. Петриченко та ін.; За ред. М. Я. Азарова. – К.: Експерт – Про, 2000. – Ч. 1. – С. 88–94.
2. Піхоцька О. *Місцеві податки, через призму проекту податкового кодексу України* // *Економіка фінанси право*. – 2003. – №1. – С. 28–33.
3. Рыбак В. В. *Проблемы реформирования системы местных налогов* // *Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект: Збірник наукових праць*. – Донецьк: ДонНУ, 2003. – С. 672–676.
4. Синчак В. П. *Справедливість в оподаткуванні доходів громадян як фактор стабільності в суспільстві* // *Формування ринкових відносин в Україні: Зб. наук. пр. / Наук. ред. І.К. Бондар*. – К., 2002. – С. 135–141.
5. Сисой Ю. В. *Особенности бюджетной реформы Украины в региональном аспекте* // *Вісник Донецького університету. Серія В: економіка і право*. – 2002. – № 2. – С. 359–362.

Стаття рекомендована до друку кафедрою менеджменту, фінансів та кредиту Хмельницького інституту регіонального управління та права (протокол № 9 від 23.05.2003 року).

